

MÜSLİM VE GAYRİMÜSLİM ÜLKELERDE HELAL VE TAYYİB ÜRÜN TİCARETİNDEKİ MESELELER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİMİZ

HELAL VE TAYYİB ÜRÜN TEMİNİNDE DEVLETİN GÖREVİ

Her ülke insanı, tükettiği ihtiyaç maddelerinin muhtevalarını bilmesi bir tüketici olarak en tabii hakkıdır. Devletler, mutlaka Müslüman toplumun "Helal ve Tayyib Ürün" beklentilerini güvence altına almak, kolayca ulaşmalarını sağlamak zorundadır. Helal sertifikalandırmanın, Laik yasalarla yönetilen devlet düzeninde, devlet eliyle yapılması doğru bir durum değildir. Bu konuda sivil toplum kuruluşlarına büyük görev düşmektedir. Devletin kurumlarının sivil toplum kuruluşlarına destek olarak önlerini açması gerekmektedir. Devlet, yapısı ne olursa olsun Müslüman tebanın helal ve tayyib ürün hakkını tanımak zorundadır.

HELAL VE TAYYİB SERTİFİKALANDIRMADA DEVLETİN YERİ

Helal Sertifikası, isminden de belli olduğu gibi dini bir gerçeği içermektedir. İslamın kurallarına ve bilimsel prosedürlere riayet edilmesi son derece önemli bir keyfiyettir. Bugün dünya üzerinde İslam prensiplerine dayalı bir devlet bulunmadığına göre Müslümanların dini hizmetleri, toplumun içinde oluşturulan özel sivil toplum kuruluşları ile yürütölmek zorunda kalınmıştır. Bugünün şartlarında en uygun yol da budur. Nitekim helal sertifikalandırmada da, yıllar önce bu şekilde oluşturulmuş yüzlerce kurum dünyanın her yerinde hizmete devam etmektedir. Devletlerin dışında bir araya gelmekte çatı kuruluşları oluşturmakta ve her geçen gün birlikte hareket etme isteğı artmaktadır.

Helal ve tayyib sertifikasyonda en önemli husus bu çalışmaları yapacak kurumun mutlaka bağımsız, mutlaka tarafsız, mutlaka hem teknik ve hem ilim ehliyetine sahip olması ve mutlaka ekonomik menfaat kaygılarının dışında tutulmasıdır. Ayrıca, bu özellikleri sebebi ile toplumun bütün kesimleri tarafından güvenilir bir kurum yapısında olduğu kabul görmelidir.

Anayasasında "laik" veya İslamdan başka bir dine bağılı olarak tanımlanan ve biçimlenen devletlerin kurumları, haliyle İslami kaygılarla çalışmalarını oluşturan bir kuruluş vasfına haiz değildir. Bu bakımdan, "İslam dini"ne ilişkin hususlarda "karar organı", "fetva makamı", "sertifikalama kurumu", "akreditasyon=icazet

kurumu” gibi vasıfları taşıması son derece sakıncalıdır ve aslında “yetki aşımı” söz konusudur. Bu konu tamamen Müslüman ümmetin bir meselesidir ve bunu kendisinin oluşturduğu sivil toplum kuruluşları eli ile çözümlemesi en doğal ve en pratik bir yoldur. Nitekim bu konuyu, GİMDES dahil WHC üyesi Helal Sertifikalandırma kurumları yıllardır bu usulle çözmüş, on binlerce firma ve ürünlerine Helal Sertifikalar vermiş ve uygulamaya devam etmektedir.

HELAL VE TAYYİB ÜRÜN TALEBİ ÖNCELİKLE MÜSLÜMANIN OLMAZSA OLMAZ İMANİ BİR MESELESİDİR

Helal ve Tayyib gıdanın imani boyutuyla ele alınması çok önemlidir. Çünkü gıda sektörü her devirde rantın, rekabetin yüksek irtifada seyrettiği bir sektördür. Helal gıda meselesi de rantların arenası olmamalıdır. Öncelikle şunu belirtmeliyiz ki; Helal ve Tayyib Yaşam Sistemi ihtiyacı, Müslümanların (hatta bütün insanların)en kutsal tüketici haklarıdır. Bu hak onların olmazsa olmazı ve imani bir meselesidir. Bu hassasiyetlere dikkat edilmeden yapılacak sertifikalandırma, doğrudan doğruya, bu temel hakları çiğneme ve ticari hesaplar için tüketicinin kutsal bir hakkını istismar etme manasına gelmektedir.

İki milyar İslam ümmetinin üzerine çullanmış olan Batı güdümlü İslam karşıtı ekonomik, kültürel, siyasi ve askeri hegemonyadan kurtulabilmemiz için topyekün mücadele edilmesi gerektiğine inanıyoruz. Bunun için de hem parasal yönden, hem nesillerimizin sağlığı yönünden, hem de inançlarımız yönünden başta gıdalarımız olmak üzere ilaç ve kozmetik ürünlerinde çeşitli vasıtalarla Batının MODERNİTE adı altında bize empoze edilmeye çalışılan başta yabancı yaşam tarzı ve beslenme biçimine karşı Helal ve Tayyib yaşam tarzına geçerek Helal ve Tayyib sertifikalı ürün talebimizde ısrar etmemiz gerekmektedir.

HELAL VE TAYYİB SERTİFİKASI AYNI ZAMANDA MAKRO PLANDA EKONOMİK BİR FENOMENDİR

İslam dünyası, dininin gereği olan helal ve tayyib ürün arama eylemini her geçen gün güçlendirerek sürdürmektedir. **Helal ve Tayyib Kalite** bütün kalitelerin üzerindedir. Gıda güvenliğinde, hijyen, sağlık,vb. özellikleri de içeren en güvenilir kalitedir. Helal Gıda ve Helal Sertifikalandırma etrafındaki Küresel yayılma bugün

giderek artmaktadır. Bu artışta hitap ettiği pazar payı oldukça geniş bir yayılma alanı oluşturmıştır.

HİTAP ETTİĞİ PAZAR

Bugün dünyada Müslümanların çoğunlukta olduğu ülkelere ilaveten, azınlıkta oldukları bir çok gayrimüslim ülkelerde de helal ürün sertifikalı ürünler piyasaya arz edilmekte ve helal ve tayyib ürün belgelendirmesi ile ilgili faaliyetlerde bulunmaktadır. Bilhassa, Güneydoğu Asya ve Ortadoğu gibi bölgelerde ithal edilen gıdalarda “Helal” logosu bir zorunluluk haline gelmektedir.

Dünya üzerinde 112 ülkeye yayılmış 2 milyar müslüman tüketici potansiyeline sahip helal gıda pazarının, yıllık 1 trilyon dolarlık bir potansiyele sahip olmasına karşın, 350 milyar dolarlık fiili işlem hacmine sahip olduğu tahmin edilmektedir. Ortadoğu, Kuzey Afrika, Güney ve Güneydoğu Asya ile Çin’deki geniş müslüman kitleler, helal ürünler için çekici bir pazar oluşturmaktadır.

2 milyar müslüman tüketicinin helal gıdayı benimsemesi sağlandığı takdirde, global helal gıda pazarının yıllık 1 trilyon dolara ulaşması rahatlıkla mümkün görünmektedir. Dünya’da “Helal Ürün Pazarı” hızla yükselmektedir. Bu pazarın esas kilit anahtarları Endonezya’dır, Malezya’dır, Körfez ülkeleridir ve Türkiye’dir.

HELAL VE TAYYİB SERTİFİKALANDIRMANIN DÜNYADAKİ YANSIMALARI

Helal ürün pazarı tüm dünyada giderek önem kazanmaktadır. Artık helal sertifikalandırma çalışmaları yapan onlarca kurum oluşmuştur. Dünyada ilk kez Malezya tarafından hazırlanarak uygulamaya konulan “Helal ve Tayyib Sertifikalandırma”nın uygulamasını bugün, dünyada Malezya, Endonezya, Singapur, Tayland, Kuzey Amerika, Avrupa ülkeleri, Avustralya, Güney Afrika, Türkiye ve daha birçok ülkede faaliyet gösteren legal ve illegal kuruluşlar tarafından da bu uygulama yapılmaktadır.

Dünyada, bugün ürün ve sistem belgelendirme faaliyetlerinde konularında uzmanlaşmış mühendis ve teknik personel görevlendirilmektedir. Helal ürün ile ilgili belgelendirmede ise bu teknik personele ilaveten, gerçekten bu konuda uzman din adamlarından da yararlanılmak zorundadır.

Gıdalarda helal olma şartı ile birlikte sağlığa uygunluk ve safiyet de olması gereken şartlardır. Böylece helal gıda standardı, bütün insanlara güvenilir ürün, uluslararası kontrol birimlerine de gıda emniyeti konusunda destek hizmeti sağlamaktadır. Zehirli ve zararlı madde içermeyen, GDO'yu dışlayan, hijyenik şartlarla hazırlanmış helal ürünler yalnızca gıda maddelerini kapsamıyor. Helal gıda ile başlayan helal ekonomisi; kozmetik sanayi, ilaç sanayi, tekstil, finans, helal internet arama motoru, turizm sektörü ve perakende zincirlerine kadar yayılarak kendi oluşturduğu serbest piyasa ekonomisini büyötmeye devam ediyor ve devam edecektir.

Helal Gıda ve Helal Sertifikalandırma etrafındaki küresel yayılma ölkemizi de etkilemiştir ve 2005 yılında GİMDES'in kuruluşu ile önemli bir boyut kazanmıştır. Bugün uluslararası akreditasyona sahip GİMDES ve WHC'e bağlı diğer kurumların tamamı sadece helal sertifika çalışması yapmaktadır. Çeşitli şirketler gibi Hristiyan kültürü ile hazırlanmış ISO, HACCP vs. kalite yönetim sertifikalandırması ile meşgul olmamaktadırlar.

DÜNYADAKİ HELAL VE TAYYİB ÜRÜN TALEB VE ARZI NE DURUMDADIR?

Gelişen üretim teknolojileri içerisinde Helal ve Tayyib üretim sisteminin önemi üreticiler tarafından anlaşılırken artık tüketici kitleler tarafından da anlaşılır ve talep edilir bir konuma gelmiştir. Böylelikle tüm dünyada Müslömanların Helal ürün bulma arayışları da hız kazanmıştır. Bilinçli tüketiciler, kendi başlarına sadece ürünlerin etiketlerine bakarak içeriklerini tam anlamıyla bilemeyeceklerini anladıklarında, Helal Sertifikalandırma sistemi ile ürünlerin kendi inançlarına ve sağlıklarına uygunluğunu belirletme çalışmalarına başlamışlardır.

Helal Sertifikalı ürünlerin üretilme zorunluluğu başlangıçta yalnızca gayrimüslim ölkelerdeki bir durum gibi görölmüş ancak küresel ticaretin yaygınlaşması ve sınır tanımaması ham maddelerin Müslöman ölkelerdeki üretimlerde de kullanılma gerçeğinden dolayı Helal Sertifikası artık tüm Müslömanlar tarafından aranılan bir belge olmuştur.

Helal ve Tayyib Sertifika talepleri dünya İslam ömmetinin helal lokma konusunda bilinçlenmesi ile hızlı bir artış göstermiştir. Helal gıda pazarı 1 trilyon dolardır. Deri,

kozmetik ve ilaç ürünleri ile finans hizmetleri ile birlikte 3,2 trilyon dolarlık devasa bir helal ürün pazarı bulunmaktadır. Helal gıda pazarındaki aktif ülkeler Endonezya, Malezya, Tayland, Singapur, Avustralya, Kuzey Amerika, Avrupa Birliği, Afrika, Amerika, Kanada, Pakistan, Çin ve Türkiye'dir.

Helal gıda sektöründe 6 milyar dolarlık ihracat rakamına ulaşan Türk ekonomisi, hedefini daha da yukarı çekebilir.Özel sektör aracılığıyla yapılan üretim ve ihracat konusunda 2023 yılı için büyük hedefler planlanabilir. GİMDES olarak 2023 yılına kadar helal gıda üretim ve ihracatını yapacak firma sayısının toplam firma sayısının %70'ine ulaşmasını hedeflemektedir.Halen 6 milyar dolar civarında olan helal gıda ihracat rakamlarının ise 15 milyar dolara yükselebileceğini tahmin etmektedir.

Helal, Helal Ürün, Helal Sertifika, Helal Yaşam kavramları ise dini içerikli kavramlardır. Dünyadaki 2 milyar nüfusa sahip müslümanların müşterek kavramlarıdır. Dünyanın her tarafındaki müslümanlar kendi helallerine sahip çıkmakta ve helal lokma konusunda da talepleri artarak kuvvetlenmektedir.

Müslümanların dünyanın neresinde olursa olsun yolculuk, yeme içme, konaklama ve tatil ihtiyaçlarının tamamen Helal ve Tayyib şartlarda gerçekleştirilecek sistemin sürdürülebilirliğini kontrol edilebileceği bir sistemin olması dünya İslam ümmeti açısından çok önemlidir ve büyük bir güven ortamı oluşturacaktır. Giyimden turizme, gıda ürünlerinden oyuncaklara, kozmetikten, eczacılık ürünlerine, finansa kadar uzanan değişik sanayi ve hizmet dallarında, o ürünün markasından önce gelen bir başka önemli ibarenin yani Helal ve Tayyib standardının olması müslümanlar için güvenilirlik damgasıdır. Bu helal damgasının en kusursuz, sağlam, ortak kurallar neticesinde oluşturularak standartlaştırılması ise kurumların daha güçlü bir duruma gelmesini sağlayacaktır. Helal üründe gelinen nokta gelmesi gereken noktanın %20'si seviyesindedir. Bu çıtaı her geçen gün, bu ümmetin helal lokma yeme güvencesi için hızla yükseltmek zorundayız.

HELAL VE TAYYİB SERTİFAKALANDIRMADAKİ GENEL SORUNLAR NEDİR?

Helal Gıda pazarındaki aktif ülkelerin rakamlarla helal gıda potansiyellerini sorgulayabiliriz, ancak "helal gıdanın rakamlardan ve ekonomisinden çok imani boyutuyla ele alınması" gerektiğinin üzerinde basa basa durmak zorundayız.

Her şeyden önce unutulmamalıdır ki bugün dünya üzerinde, acı da olsa, yasalarını İslam dinine ait kaideler üzerine oturtmuş bir devlet bulunmamaktadır. Bu devletlerin ve bu devletlere bağlı kurumların yöneticileri iyi birer Müslüman olmaları bu durumu değiştirmemektedir.

Alemşümul ve bütün bir İslam ümmetinin müşterek ve adeta imani bir nitelik taşıyan bu kavramlar bu sebeple, hiçbir ülke ve devletin mili çıkarları adına istismar edilemez ve asla hiçbir kimse veya kurum buna kendini yetkili göremez, görmemelidir. Zaten dünyadaki gelişme de bu istikamette büyümektedir. Dünyanın her tarafındaki Müslümanlar kendi Helallerine sahip çıkmakta ve yaşadıkları devlet yönetimlerine kabul ettirmektedirler.

KÜRESEL HELAL VE TAYYİB SERTİFİKALANDIRMANIN BAŞARILI OLABİLMESİ İÇİN ÖNERİLERİMİZ;

Küresel standartlar, kriterler, prosesler ve denetim sistemleri, mezhep farklılıklarını da dikkate alarak ortak tek bir küresel standart oluşturma çalışmalarının ivme kazanması gerekmektedir.

Helal olma istekleri, Helal Sertifikalandırma programları, Helal sertifikalandırmada İslami sertifika kuruluşlarında müşterek bir yönetmelikte buluşma imkanları ve bu programlardan küresel ortamdaki ulusal ve uluslararası pazarlarda nasıl faydalanılacağı konuları bizleri tek bir küresel helal standart oluşturma mecburiyetine getirmiştir.

Dünya’da artık Helal Sertifikalandırma çalışmaları yapan yüzlerce kurum oluşmuştur. Bu sevindirici bir gelişme olduğu kadar, eğer dirayet, disiplin ve sırat-ı mustakim çizgide ve uluslararası ümmet çapında bir kontrol sistemi oluşturulamazsa “dağ fare doğurdu” kabilinden hayal sukutu yaşayabiliriz.

Dikkat edilecek en önemli husus; standard oluşturacak uluslararası kurumun ve sertifikayı verecek kuruluşun bağımsız statüsü, İslami kararları verecek kadronun İslam dininin mezhebi farklılıklarını da dikkate alarak, tarihi misyonuna yakışır liyakat ve yeterlilikte olmaları, toplumumuza empoze edilen nevzuhur modernite uğruna İslam’ın yaşam tarzından taviz kopartmadan, takva çizgisinde standart ve sertifika kararlarının oluşturulması olmalıdır.

Dünyada, bugün ürün ve sistem belgelendirme faaliyetlerinde konularında uzmanlaşmış mühendis ve teknik personel görevlendirilmektedir. Helal ürün ile ilgili belgelendirmede ise bu teknik personele ilaveten, gerçekten bu konuda uzman din adamlarının yer alması en önemli bir zorunluluktur. Din adamlarının İslam'ın emirleri doğrultusunda bütün dünyadaki Müslüman tüketicileri kapsayan, yani sadece Türkiye, Malezya, Endonezya'daki Müslüman tüketicileri değil, bütün İslam ümmetinin helal ve sağlıklı ürün problemlerini çözecek olan küresel tek bir helal standart oluşturulması elzemdir.

Helal ve Tayyib Güvence İçin Gıda Pazarımızdaki Problemlerden Bazıları Şöyledir;

Müslüman ülkelerde üretilen çok sayıda ürünün uluslararası ticareti yapılamayan basit ürünlerden oluşması, kötü paketlenme, istikrarsız arz ve sürdürülemeyen markalaşma yüzünden talep görmemesi. Helal ürünlerin kalite, güvenilirlik, paketlenme ve etiketlenme açısından evrensel standartlara sahip olmaması.

Bu sebepler de Müslüman'ın tüketmekte olduğu ürünlerin büyük bir kısmında ekonomik, biyolojik ve kültürel içeriklerinin gayri müslimlerin kontrolünde kalmasına, bu da bu güçlerin ümmet üzerinde baskı oluşturmalarının devamına yaramaktadır. Bu olumsuzlukları giderme yolunda helal sertifikalandırma kurumlarının çalışmalarını yapmaları gerekmektedir.

Küresel tek bir helal standart oluşturulurken üzerinde durmamız gereken önemli konuların başında öncelikle iki konu gelmektedir.

Birincisi; Et Kesim Konusu: Bu konuda elle kesim dışında kesim usulüne kesinlikle yer verilmeyeceği üzerinde durulmalı.

İkincisi; İlaç ve Kozmetik Endüstrisi: "Halalen Tayyiben" ilahi emri gereği "İnanç ve Sağlık" birlikte ele alınarak şartların oluşturulması, özellikle harama haiz ilaç sanayisi üzerinde yapılmış çalışmalar ortaya konularak Öncelikle; İnsülin, Heparin, Hormonlar, L-Sistain, Enzimler ve Jelatin'li vs. ilaçlar üzerinde İslami çözümlerin hızla ele alınarak küresel tek bir helal standart içinde yerini mutlaka almalıdır.

Batı, Helal ekonominin büyüklüğünün farkındadır. Bu yüzden, bu pazarın en iyi oyuncusu ben olurum diye meydanlardadır. Helal sertifikalı ürün pazarını bu eski patronlar ele geçirirlerse değişen bir şey olmayacaktır.

Bütün insanlığın Helal ve Tayyib yaşam tarzının garantisi ancak embriyo'dan, tohuma kadar Helal ve Tayyib standardının uygulanması ile sağlanabilecektir. Allah(cc)'ın tüm insanlara hitap eden son Kitab'ındaki ayet de bu gerçeği açıkça ilan etmektedir:

”Ey insanlar! Yeryüzünde bulunan nimetlerimin helal ve tayyib olanlarından yiyin. Şeytanın adımlarına uymayın. Çünkü o size apaçık bir düşmandır.(Bakara, Ayet 168)”

Bu süreç içerisinde bütün dünyada helal sertifikalandırma kurumları, helal ürünlerde mezhepler arasındaki farklı görüşleri dikkate alan bir sistem geliştirmeye çalışarak bu farklılıkları standartlarında oluşturdukları gibi logo ve sertifikalarında da belirtmeleri gerekmektedir. Mezhepler arasındaki farklı görüşlerin ürün için hazırlanan sertifikada belirtilmesi önemli bir konudur. "Yani bir mezhebe göre helal olarak sertifikalanmış bir ürün diğer bir mezhebe göre mahzurlu görünüyorsa, bunu ürünün sertifikasında belirtmeliyiz. Bu konuda GİMDES'in teklifi şu şekildedir; ürün sertifikasının altında mezheplerin kutucukları olmalı ve orada o ürün hangi mezhebe göre mahzurlu ise o mezhep kutucuğu işaretlenmelidir.

Yeni oluşmuş global dünyada öncelikle 30-40 yıllık bir mazisi olan Helal ürün arayışı, tamamen müslüman toplumlarda bir sivil toplum faaliyeti olarak başlamış ve halen öyle devam etmektedir. Çoğunluğu gayri müslimlerden oluşan ülkelerde Müslümanların bu talepleri ,musevilerin Kosher'i gibi vejeteryan'ların Vegan'ı gibi haklı bulunmuş ve sivil kuruluşlar ile ticari menfaat hesabı yapan firmalar arasında uygulanmaya başlamışlar. Bazı devletler de Müslüman toplumlarının bu hakkını insani bir anlayış içinde yasayla güvence altına almış.

Yeni dünya düzeni ancak ve ancak helal temeller üzerinde yükseldiği takdirde İslam ümmetinin ve bütün insanlığın kurtuluşu sağlanmış olacaktır.